

ONDERGEDOMPELD IN DE GEEST VAN JONGEREN

De film *Home* van Fien Troch

Home is pas de vierde lange speelfilm van Fien Troch (1978) en toch heeft de Vlaamse, in Brussel wonende cineaste al een hele evolutie doorgemaakt. Gooide ze met haar eerste drie films vooral in het festivalcircuit hoge ogen, met haar nieuwste breekt ze ook door bij een breder publiek. Tegelijk maakt ze nog altijd cinema die wringt en blijft ze trouw aan haar centrale thema: verstoorde communicatie tussen verschillende generaties. *Home* focust op jongvolwassenen en serveert een complex drama zonder slechteriken, helden of *happy end*. Nieuw is dat Troch dat samen doet met monteur Nico Leunen (ook haar levensgezel) in een energieke, documentaire filmstijl. Die is even heftig als de emoties van haar protagonisten, gespeeld door onervaren jongeren.

Hoewel Fien Trochs films *Een ander zijn geluk* (2005), *Unspoken* (2008), *Kid* (2012)¹ en *Home* (2016) verschillende verhalen vertellen, hebben ze veel gemeen. Het zijn drama's waarbij, in tegenstelling tot de meeste multiplex- en arthousefilms, niet het verhaal en de plot primeren, maar de sfeer, de personages en hun emoties. Daarnaast vloeien de spanning en het drama steevast voort uit de persoonlijkheids- en communicatieproblemen waarmee de personages kampen. En waarmee ze ook na het einde van de film blijven worstelen, want Troch kiest nooit voor louterende, netjes afgeronde verhalen. In het leven is ook niet alles duidelijk. Niets wordt ooit perfect of raakt helemaal onder controle. Ook huivert Troch van personages die over hun gevoelswereld praten in gevatte uitspraken. Haar dialogen bevatten steevast een onderliggende laag. Gebaren, gelaatsexpressies en acties zeggen meer over de personages dan louter hun woorden. Voorbeelden zijn de ongemakkelijke fysieke reacties van het personage Sammy in *Home* wanneer hij door de politie wordt ondervraagd nadat een (niet door hem gepleegde) gewelddaad ontdekt is, en de steevast onderkoelde reacties van Lina.

Na een drieluik over jonge kinderen en de relatie met ouderen vertelt *Home* het verhaal van jongeren

Nadat ze drie maal een heftige problematiek onderkoeld heeft gebracht, kiest Fien Troch in Home voor een stijl die even heftig is als haar inhoud

op de drempel van de volwassenheid. Daarbij komt de generatiekloof weer in beeld, want jongeren en volwassenen leven in eigen, niet echt met elkaar communicerende werelden. We volgen de met zichzelf in de knoop liggende zeventienjarige Kevin, die na een verblijf in een gesloten instelling hoopt een nieuwe thuis te vinden bij zijn tante Sonja en zijn neef Sammy. Echt contact heeft hij niet met zijn tante, bij wie hij in de zaak aan de slag kan, maar hij geraakt wel bevriend met Sammy en diens beste maat John. Tijdens het rondlummelen met hen en andere jongeren zoals Abdul en Lina ontdekt Kevin dat iedereen zijn eigen problemen heeft en zijn eigen weg zoekt. Vooral Sammy probeert op steeds extremere manieren zijn puberale verveling te verdrijven terwijl John zich tracht los te maken van de controle en emotionele chantage van zijn manipulatieve en labiele moeder. Lang blijft het bij onschuldige spelletjes met sociale media en met mobiele telefoons gedraaide films. Maar wanneer duidelijk wordt hoe ongezond de thuissituatie van zijn nieuwe vriend John écht is, kan Kevin zich maar moeilijk gedeisd houden en verdwijnt de onschuld als sneeuw voor de zon. De situatie haalt in Kevin het beste (vriendschap, loyaliteit) én het slechtste (verraad, geweld) naar boven. Een escalatie dwingt zowel de volwassenen als de jongeren tot cruciale keuzes, waarbij gerechtigheid en moraliteit even vergeten worden. De impact van het gebeuren is groot, maar niets is definitief veranderd of verworven. Het leven blijft een strijd tegen de chaos en het noodlot.

Home is een energiek *coming of age*-verhaal dat met zijn documentaire stijl en rauwe toon een

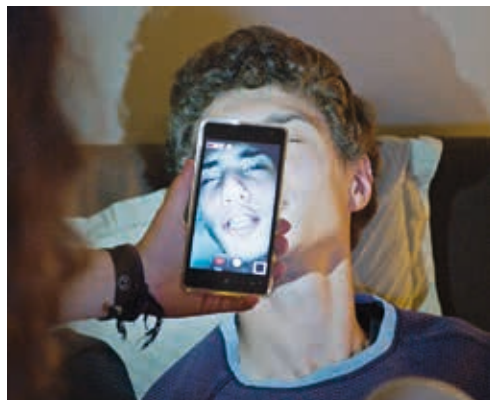
benepen gevoel opwekt. Door in navolging van documentairemaker Frederick Wiseman te kiezen voor een haast vierkant vier-bij-drie-beeldformaat creëert Troch een claustrofobisch universum. Tegelijk doet de verstrengeling van smartphonebeelden, homemovies en observerende opnamen de verschillende generaties ook visueel botsen. Nieuw bij Troch is dat je de emotionele heftigheid van het gebeuren voelt – en niet langer alleen cerebraal registreert.

“Een welkom neveneffect van het beeldformaat is dat je klem zit”, zegt de cineaste in een interview dat ik met haar had voor de Vlaamse nieuwswebsite De Wereld Morgen. Maar het was haar vooral om het realisme te doen: “Tot hiertoe waren mijn personages marionetten die ik liet evolueren in mijn wereld. Om ze als echt te ervaren moest je eerst in dat universum binnendringen. Ondanks hun stijlverschillen hadden mijn eerste drie films iets hermetisch en statisch. Daar wou ik vanaf met herkenbare personages van vlees en bloed.”

Nadat ze drie maal een heftige problematiek onderkoeld heeft gebracht, kiest Fien Troch nu voor een stijl die even heftig is als haar inhoud. In het interview zegt ze dat ze haar verhaal krachtiger wilde vertellen en het naast elkaar praten van tieners en volwassenen, het communiceren zonder elkaar te begrijpen, wilde tonen: “Ik liet mijn jonge acteurs toe hun eigen taalgebruik en gedrag in de film te brengen.”

Een ander zijn geluk, *Unspoken* en *Kid* waren wondermooie, gestileerde en poëtische, contemplatieve drama's. De betere *slow cinema*. *Home* is warmer, feller en subjectiever. Het is een trip door de geest van jongeren, vooruit gedreven door hun ritme. Daardoor is *Home* meer een vorm van *immersive cinema* (“onderdompelingscinema”), verwant met films als *The Revenant* van Alejandro G. Iñárritu, *Son of Saul* van László Nemes en *Mad Max: Fury Road* van George Miller. Het gebruik van smartphonebeelden dompelt ons onder in de wereld van de jongvolwassenen. Troch wilde hun *drive* vatten: “Het gaat vooruit bij hen, zelfs in hun lummelen zit er energie.”

Dat is tegelijk heel hedendaags en erg universeel. Troch wijst erop dat het lichaam van jongeren sterk verandert, en dat dit hun gedrag beïnvloedt. *Home* is dan ook een hormonaal geladen trip door de geest van jongeren. Voor de volwassen personages deed Troch een beroep op vaste waarden als Jeroen Perceval, Kevin Janssens en Karlijn Sileghem,

Stills uit *Home* van Fien Troch,

© Sabam Belgium 2017

Tiener zijn is de extremen opzoeken, leren we uit *Home*. Het is afschuwelijke dingen doen en daar hopelijk een les uit leren

maar de jongeren worden vertolkt door nieuwkomers. Zij zorgen voor de nodige ruwheid en authenticiteit. Hun energieke manier van acteren creëert een door emotie gedreven dynamiek, die nog wordt versterkt door het beeldformaat, de mix van beeldsoorten, de stuwende muziek van de Amerikaan Johnny Jewel en de documentaire filmstijl.

Tiener zijn is de extremen opzoeken, leren we uit *Home*. Het is afschuwelijke dingen doen en daar hopelijk een les uit leren. “Ik heb liefde en begrip voor deze generatie omdat volwassen worden zo moeilijk is, zeker in weinig rooskleurige tijden”, zegt Troch. *Home* verplicht de kijker zijn ogen open te houden en te beseffen dat het allemaal ingewikkeld is. Volgens de cineaste “versterkt de heftigheid van de film de heftigheid van het verhaal en de emoties”. Deze uppercut is ongetwijfeld een scharniermoment in haar carrière. Fien Troch blijft als regisseur kiezen voor echte auteurscinema, maar tegelijk wil ze de kijker betrekken in haar kunst. Film is voor haar het tonen van “*emotions in motion*”.

IVO DE KOCK

NOOT

1. Ivo De Kock, ‘Film als kunstvorm. De auteurscinema van Fien Troch’, *Ons Erfdeel*, jg. 56 (2013), nr. 4, pp. 126-127.

